

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

§. 8. De potestate Religionum & Praelatorum Regularium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

§. VII.

De Iurisdictione Cardinalium Ecclesie Romanae.

Cardinales E. R. quasi Episcopalem Iurisdictionem 24
obtinent in Ecclesia sui tituli.

Cardinales, Sede vacante, non exercent iurisdictionem in Ecclesiam vniuersalem, nisi vrgens necessitas incidat. Mortuo enim Papa, spatio 10. dierum debent eligere alium. 25

Cardinales ex Papæ commissione emergentia 26
dubia circa morum reformationem, atque iudicialiter lites decidunt.

§. VIII.

De Potestate Religionum & Pralatorum Regularium.

In quavis Religione approbata est potestas 27
condendi statuta perpetua, quæ Ordini ac Regulæ conformia sunt. Estque illa potestas vel penes supremum Ordinis, vel penes capitulum generale aut prouinciale.

Prælati Ordinum aliqui exempti sunt à Iurisdictione Episcoporum V. C. Prælati Mendicantium; 28
Alii non exempti, qui tamen Ordinarii iudices suorum Regularium sunt, saltem in causis pertinentibus ad regularem disciplinam. Hinc potest punire, in carcerare, &c.

In causis criminalibus præsertim maioribus & de- 29
positionem merentibus, Regularium non exemptorum iudex ordinarius est Episcopus: qua tamen in re consuetudo locorum attendenda, quæ iurisdictionem dat & aufert.

NB. Epi-

NB. Episcopi in Germania maiorem potestatem habent in Monasteria Ordinum nō mendicantium, quam in Italia, Hispania, &c. vbi fermè ab omni Episcoporum Iurisdictione exempta sunt.

- 30 Ecclesias vnitas Monasteriis Regularium exemptorum, si populum habeāt in spiritualibus Episcopo subiectū, idem Episcopus visitare potest; non itē alias Ecclesias, quæ propriè ad Regulares spectant. Nam visitare est actus iurisdictionis, superiori competens. Ordinarius autē non habet iurisdictionē in exemptos, neq; in eorum loca. Sunt enim hæc inter se connexa, & accessorium sequitur principale. Et locus exemptus censetur extra diœcesin,

C A P. VIII.

De Lege & Legislatiua potestate ciuili, siue politica.

- 1 Legum ferendarum potestas hominum natura conuenit, Deumque authorem habet. Cum enim homo inter omnia animalia maximè infirmus nascatur, pluribus animi & corporis ornamentis debitis destitutus, ideoque suapte natura animal sociale est, ipsa natura & ratio naturalis eum adigit ad vitæ societatem, & Respubl. constituendas, vt eadem ratio naturalis dicit, hominum societatem siue Rempubicam diu consistere non posse, nisi publicâ potestate gubernetur: *Nam vbi non est gubernator, populus corruet,* ait Proverb. 11. Sapiens.

Ex quo sequitur potestatem Legislatricem & Gubernatricem in quavis Republica non solum necessariam esse, sed etiam Deum primum auctorem habere, iuxta Proverb. 8. *Per me Reges regnant, & legum conditores iusta decernunt.* Nam qui dat formam, dat etiam